

NotatDato: 18.04.2018
Arkivsak: 2014/10180-19
Saksbehandlar: tonnils1

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Oversikt over tilsegn for næringsutvikling i Hordaland per 31.03.2018

Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland (HNN) er styrande for bruken av næringsretta utviklingsmidlar i Hordaland, og gir føringar for andre offentlege etatar sitt utviklingsarbeid i fylket.

Regional næringsplan for Hordaland, er det overordna styringsdokumentet for handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet for 2018 er utarbeidd med støtte frå ei ressursgruppe sett saman av representantar frå partnerskapen, Bergen kommune, Odda kommune, UH-sektoren, NCE Maritime CleanTech og Hordaland fylkeskommune. Regionalt næringsforum (RNF) har vore styringsgruppe og gjeve tilråding til fylkesutvalet før endeleg godkjenning. Handlingsprogrammet vart vedteke i fylkesutvalet 23.februar 2018. Prosjekt og tiltak som skal finansierast vil bli vurdert i lys av prioriteringane og føringane i handlingsprogrammet.

Prosjekta som er med i denne oversikta har fått tildelt midlar frå budsjettpost B i HNN, som gjeld Tilrettelegging for næringsutvikling, inkludert øyremerkte midlar. Dette er delvis søkbare midlar kor søknadane blir handsama administrativt.

Rapporteringa er i samsvar med budsjettinndelinga under post B i HNN budsjettet:

- B-1: Meir entreprenørskap og innovasjon
- B-2: Relevant kompetanse
- B-3: Sentral vekst og attraktive regionsenter
- B-4: Bransjeretta tiltak
- B-5: Klimaretta tiltak
- B-6: Grøn konkurransekraft
- B-7: Øyremerkte til samarbeidsaktørar

Denne oversikta med informasjon om prosjekt som får støtte frå budsjettpost B, i HNN, blir gjeve som orienteringssak og inneheld:

- Tabell med oversikt over alle tilsegn løyvd sidan førre oversikt.
- Tabell med samla tal for 2018 fordelt i tråd med inndelinga over.
- Kommentarar
- Vedlegg med kort presentasjon av dei prosjekta som har fått tilsegn i siste periode.

Siste oversikt vart gjeve til fylkesutvalsmøtet 01.02.2018 med ei oversikt fram til 31.12.2017. Denne oversikta syner utviklinga frå 01.01.2018 til 31.03.2018.

Prosjekt handsama i perioden 01.januar til 31. mars 2018:

Tilsegnsnr	Prosjektnamn	Tilskotsmottakar	Innsatsområde	Prosjekt-kostnad	Tilsegnsum
031-2018	Ocean Innovation Catapult- forprosjekt	Bergen Teknologioverføring	B-4: Bransjeretta tiltak	300 000	100 000
034-2018	EPI-utredning og workshop Green Port Day 2018	Stiftelsen Maritime Bergen	B-6 Grøn konkurrasekraft	900 000	150 000
035-2018	Støtte til SMIA søknadsprosess Norsk Katapult	Maritime CleanTech	B-4: Bransjeretta tiltak	300 000	100 000
037-2018	Møteplass mat som utviklingskraft for Matbyen Bergen	Matarena AS	B-4: Bransjeretta tiltak	540 000	175 000
028-2018	Nytt fagskoletilbud- Lokal matkultur	Fagskolen i Hordaland	B-2: Relevant kompetanse	180 000	80 000
036-2018	Frå bås til lausdrift på små- og mellomstore bruk i Hordaland	TINE SA	B-4: Bransjeretta tiltak	971 800	100 000
026-2018	Hydrogen Viking- samordning av leverandører og ulike finansieringsiniativ	Hydrogen viking AS	B-6 Grøn konkurranseskraft	300 000	150 000
033-2018	MobiFORSK Hordaland 2018	Hordaland fylkeskommune	B-8: Øyremerka midlar til program	3 000 000	450 000
020-2018	Arena Smart Prosjektindustri Sunnhordland	Atheno	D: Omstilling	4 280 000	1 900 000
006-2018	Konsekvensar av klimaendringer for det naturbaserte reiselivet i Norge	Stiftinga Vestlandsforskning	B-4: Bransjeretta tiltak	11 604 000	300 000
011-2018	Mat er gøy!	Stiftelsen Reiselivets opplæringscenter	B-2: Relevant kompetanse	919 050	300 000
022-2018	Utvikling av nytt globalt entreprenør og innovasjonsprogram	The Seafood Innovation Cluster	B-1: Meir entreprenørskap og innovasjon	600 000	300 000
023-2018	Økosystem for vekstkaptal forprosjekt	CONNECT Vest- Norge	B-1: Meir entreprenørskap og innovasjon	500 000	250 000
021 -2018	Kapasitetsløft for bærekraftig og innovativ	Uni Research AS	B-1: Meir entreprenørskap og	29 700 000	2 700 000

	sjømatproduksjon-KABIS		innovasjon		
003-2018	Et HAV av muligheter- Realfaglig rekrutteringskveld for jenter i vgs	Stiftelsen Maritime Bergen	B-2 Relevant kompetanse	201 000	50 000
Totalt tilsegn	15			54 295 850	7 105 000

Totalt antal tilsegn fordelt på innsatsområde 2018:

	Innsatsområde	Tal tilsegn	Prosjektkostnader	Støttebeløp
B-1:	Entreprenørskap og innovasjon	3	30 800 000	3 250 000
B-2:	Relevant kompetanse	3	1 300 050	430 000
B-3:	Heilskapelig samfunnsutvikling	0		
B-4:	Bransjeretta satsingar	5	13 715 800	775 000
B-6:	Grøn konkurransekraft	2	1 200 000	300 000
B-8:	Øyremerka midlar til program	1	3 000 000	450 000
B-9:	Øyremerka midlar til samarbeidsaktørar	0		
D:	Omstilling 2018	1	4 280 000	1 900 000
	Totalt:	15	54 295 850	7 105 000

Kommentar:

Det er i perioden gjeve tilsegn til totalt 15 prosjekt og tiltak med ei samla kostnadsramme på vel 54 millionar kroner. Fylkeskommunen sin finansieringsdel er vel 13 %.

Tabellane syner at det er store skilnader i fylkeskommunen sin finansieringsdel i dei ulike tiltaka. I somme av prosjekta er me inne med ein finansieringsdel på 30% eller meir, medan i andre prosjekt er vår finansieringsdel særst låg og syner at sjølv med låge finansieringsdelar utløyser me til dels store prosjekt og tiltak.

Kort informasjon om de ulike prosjektene:**Ocean Innovation Catapult – forprosjekt****Tilsegn-031-2018**

De havbaserte næringene er estimert til å doble sitt bidrag til den globale økonomien frem til 2030 (OECD).

Totale prosjektkostnader: kr 300 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Egeninnsats:	kr 200 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 100 000

Prosjektstart: 15.02.2018.

Prosjektslutt: 14.05.2018.

Prosjekteigar:

Bergen Teknologioverføring

Prosjektleder:

Inge Ådland, inge.aadland@bergento.com

Sakshandsamar:

Inge Døskeland,
tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

Vi ønsker igjennom etablering av en "Ocean Innovation Catapult" å sikre videreutvikling og skape nye havnæringer med basis i og samspill mellom eksisterende næringer.

Tilsegnsdato: 09.03.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-4 Bransjeretta satsingar

Innsatsområde: 4.2 B-4: Maritime næringer

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

EPI-utredning og workshop Green Port Day 2018

Tilsegn-034-2018

Dagen før Green Port Day-konferansen gjennomfører BOH som tidligere nevnt en workshop hvor DNV GL presenterer resultatet av prosjektet om metodisk karakterisering av cruiseskips miljøfotavtrykk kalt Environmental Port Index (EPI).

Totale prosjektkostnader: kr 900 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Bergen kommune:	kr 150 000
EPI-prosjektdeltakere:	kr 600 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 150 000

Prosjektstart: 03.01.2018.

Prosjektslutt: 01.12.2018.

Prosjekteigar:

Stiftelsen Maritime Bergen

Prosjektleder:

Line Andersen, line@maritimt-forum.no

Sakshandsamar:

Inge Døskeland,
tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

BOH er medlem i MB, grunnet vårt store maritime kontaktnett, og samarbeider om både workshop og konferanse. Slik vil flere maritime aktører i Hordaland kunne få tilgang på viktig informasjon fra nasjonale og internasjonale workshop-deltakere.

Tilseingsdato: 15.03.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-6 Grøn konkurransekraft

Innsatsområde: 4.2 B-4: Maritime næringer

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Støtte til SMIA søknadsprosess Norsk Katapult

Tilsegn-035-2018

Vår maritime leverandørindustri og andre relaterte næringer har eit behov for å styrka deira innovasjonshastigheit ettersom den globale teknologiske utvikla går svært raskt og krav til omstilling er stor.

Totale prosjektkostnader: kr 300 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Egeninnsats NCE MCT og samarbeidspartnere:	kr 200 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 100 000

Prosjektstart: 12.02.2018.

Prosjektslutt: 15.06.2018.

Prosjekteigar:

Maritime CleanTech

Prosjektleder:

Hege Økland, hege.okland@maritimecleantech.no

Sakshandsamar:

Inge Døskeland,
tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

For å halda seg konkurransedyktig må industribedrifter behalde sit forsprang når det gjeld utvikling av nye, energieffektive og grønne løysingar, og ha tilgang til testinfrastruktur for å raskt testa ut, verifisera og demonstrera ny teknologi er viktig. SMIA representerer slik testinfrastruktur og vil kunne legga til retta for verdiskaping i vår regionen og nasjonalt. Det er på denne bakgrunn SMIA blei etablert og med brei støtte frå både industriaktørar, offentlege aktørar og FoU-aktørar så har me stor tru på at SMIA kan bli ein nasjonal suksess ved etablering.

Tilsegnsdato: -

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-4 Bransjeretta satsingar

Innsatsområde: 4.2 B-4: Maritime næringer

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Møteplass mat som utviklingskraft for Matbyen Bergen

Tilsegn-037-2018

Møteplass Mat er etablert som en samhandlingsarena for landbruk, sjømat, reiseliv og forskning innenfor det matfaglige området i Bergen og Hordaland for øvrig. Her har man hatt fokus på viktige tema knyttet til utfordringer og muligheter for regionen når det gjelder utvikling av mattilbudet og posisjonen av denne.

Totale prosjektkostnader: kr 540 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Bergen kommune:	kr 50 000
Delakeravgift møter:	kr 25 000
Egeninnsats, partnerskap, deltakere:	kr 240 000
Fylkesmannen i Hordaland:	kr 50 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 175 000

Prosjektstart: 15.02.2018.

Prosjektslutt: 01.12.2018.

Prosjekteigar:

Matarena AS

Prosjektleder:

Alexandra Krage Angell, alexandra@matarena.no

Sakshandsamar:

Heidi Bjønnes Larsen,

tlf. -, epost: heidi.bjonnes.larsen@hfk.no

Samandrag:

Det er Matarena AS som har stått for utvikling og gjennomføring, i tett samarbeid med næringen. Så langt har Møteplass Mat vært en viktig arena for å presentere matsatsingen i regionen og invitere næringene med i arbeidet, i tillegg til å gi kunnskap om spesifikke tema som har vært ønsket fra næringen. Det er et tydelig behov for en spisset møteplass, og som i større grad skal motivere til en koordinert utvikling på matfeltet.

Tilsegnsdato: 22.03.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-4 Bransjeretta satsingar

Innsatsområde: 4.5 B-4: Landbruk og lokal mat

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Nytt fagskoletilbud - Lokal matkultur

Tilsegn-028-2018

Fagskolen i Hordaland har utviklet dette nye studiet i samarbeid med Hjeltnes vgs, Slow Food Hardanger og næringa. Utdanninga skal øke kunnskapen til studentene om matproduksjon og matkultur, med et bredt fundament i kulturarven til det nordiske kjøkkenet.

Totale prosjektkostnader: kr 180 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Fagskolen i Hordaland:	kr 130 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 80 000

Prosjektstart: 01.02.2018.

Prosjektslutt: 31.07.2018.

Prosjekteigar:

Fagskolen i Hordaland

Prosjektleiar:

Andrid Solaas Innset, andrid.innset@hfk.no

Sakshandsamar:

Heidi Bjønnes Larsen,
tlf. -, epost: heidi.bjonnes.larsen@hfk.no

Samandrag:

Kjernen i utdanninga bygger på flerfaglig kunnskap innen matkvalitet, matproduksjon, matkultur og tradisjoner. Økonomi/ledelse og grundervirksomhet er og sentralt i utdanninga.

I arbeidet med utvikling av studiet og studieplanen er det startet et samarbeid med næringa, og det er arbeidet med kartlegging av behov for en høyere utdanning som bygger på fagbrev inne restaurant og matfag. Studiet ble godkjent hos NOKUT i september 2017.

Arbeidet med planene for dette studiet har gått over lang tid. Det er derfor nødvendig med en ekstra fokus på markedsføring frem mot søknadsfrist 15. april og oppstart høsten 2018 for å få nok studenter. Dette vil gjøres samtidig med videreutvikling av det samarbeidet som er påbegynt og tilrettelegging av lokaliteter og fagkompetanse.

Tilsegnsdato: 09.03.2018

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 553.60 - Næringsutvikling og kompetanse

Budsjett: B-2 Relevant kompetanse

Innsatsområde: 2.1 B-2: Opplæring og utdanning

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Frå bås til lausdrift på små- og mellomstore bruk i Hordaland

Tilsegn-036-2018

Storfeprosjektet i Hordaland 2016-2017 er nyleg sluttrapportert.

Totale prosjektkostnader: kr 971 800

Finansieringsplan for prosjektet:

Felleskjøpet Agri:	kr 60 000
Felleskjøpet Rogaland Agder:	kr 20 000
Fylkesmannen:	kr 250 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 100 000
Hordaland Landbruksselskap:	kr 100 000
Nortura:	kr 50 000
Styringsgruppa - Hordaland Bondelag m.fl.:	kr 30 000
Støtte fra deltakande organisasjonar:	kr 11 800
TINE SA:	kr 350 000

Prosjektstart: 01.03.2018.

Prosjektlutt: 31.12.2018.

Prosjekteigar:

TINE SA

Prosjektleiar:

Ola E. Alne (foreløpig), ola.alne@tine.no

Sakshandsamar:

Heidi Bjønnes Larsen,
tlf. -, epost: heidi.bjonnes.larsen@hfk.no

Samandrag:

Prosjektet har i stor grad nådd målsettinga for prosjektperioden. Samstundes viser prosjektrapporten at Hordaland ligger etter resten av landet når det kjem til utvikling. Lausdriftskravet er en avgjerande faktor for utviklinga av næringa. I 2017 vart 47% av mjølka produsert i eit lausdriftsfjøs. Samstundes veit vi at om lag 25% av driftsbygningane i Hordaland har lausdrift. Avslutta prosjekt konkluderer med at denne utviklinga ikkje går fort nok for å sikre dagens produksjon inn i framtida.

Tilsegnsdato: 22.03.2018

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-4 Bransjeretta satsingar

Innsatsområde: 4.5 B-4: Landbruk og lokal mat

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Hydrogen Viking-samordning av leverandører og ulike finansieringsinitiativ, frem til realisering

Tilsegn-026-2018

Med støtte fra bl.a. Hordaland fylkeskommune ble det i perioden november 2016 til juni 2017 gjennomført et forprosjekt i med målet om å "utvikle en teknisk operativ konseptløsning med tilhørende estimert tids- og kostnadsplan for fremtidige aktiviteter med navngitte potensielle aktører, som må til for å bygge om Sunseeker 95 til en hydrogen-drevet båt, "Hydrogen Viking".

Totale prosjektkostnader: kr 300 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Egeninnsats fra partnere:	kr 150 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 150 000

Prosjektstart: 01.02.2018.

Prosjektlutt: 30.06.2018.

Prosjekteigar:

Hydrogen Viking AS

Prosjektleder:

Lars Børve, lars@greenmakers.no

Sakshandsamar:

Inge Døskeland, tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

Aktørene som var med i forprosjektet, i hovedsak selskap fra Hordaland, med internasjonalt marked, ønsker å gå videre og realisere prosjektet med å bygge verdens første null-utslipps yacht - "Hydrogen Viking".

Aktørene er Greenstat AS, CMR Prototech AS, PEGI Maritime AS, Norwegian Electric Systems (NES) AS, Servogear AS, Corvus Energy, HYON AS.

Aktørene er alle ledende innen sine områder, og med Norges fokus på å løse klimautfordringene, samt Vestlandets internasjonale, maritime stjernekompetanse, anser vi at det er et betydelig næringsmessige fordeler ved å være første i verden til å demonstrere en null-utslipps yacht, basert på hydrogen og brenselceller. Å kunne demonstrere null-utslippsløsning basert på hydrogen og brenselceller, vil bane veie for å bruke samme teknologi på andre skip og båter.

Før prosjektet kan starte, må aktørene utarbeide en god, innovativ teknisk løsning, utarbeide en realistisk tidsplan, samt utarbeide annet underlag som trengs for å kunne søke finansiering av gjennomføringsprosjektet hos bl.a Innovasjon Norge (IN).

Søknaden gjelder tilskudd til arbeidet (prosjektledelse) med å koordinere og følge opp arbeidet til aktørene, utarbeide budsjetter, tidsplaner, kontraktsunderlag og annet underlag nødvendig for å søke om finansiell støtte fra IN. Aktiviteten vil pågå frem til et eventuelt gjennomføringsprosjekt

Tilsegnsdato: 19.03.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-6 Grøn konkurransekraft

Innsatsområde: 4.2 B-4: Maritime næringer

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

MobiFORSK Hordaland 2018

Tilsegn-033-2018

MobiFORSK er eit 3-årig prosjekt i perioden 2017-2019. MobiFORSK er knytt til Norges Forskningsråd sitt program FORREGION.

Totale prosjektkostnader: kr 3 000 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 450 000
Norges Forskningsråd:	kr 2 550 000

Prosjektstart: 01.01.2018.

Prosjektslutt: 31.12.2018.

Prosjekteigar:

Hordaland fylkeskommune, Regionalavdelinga

Prosjektleder:

Ingjerd Skogseid, ingjerd.skogseid@hfk.no

Sakshandsamar:

Siri Hanson,
tlf. 55239286, epost: siri.hanson@hfk.no

Samandrag:

Programmet «Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION)», skal «arbeide for å fremme innovasjon i næringsliv og offentlig sektor i hele landet».

FORREGION består av tre pilarar, der MobiFORSK er eit prosjekt i pilar 1 - Mobilisering til forskningsbasert innovasjon. Sjå nærare om innhaldet i satsingsområda i prosjektomtalen.

Tilsegnsdato: 13.03.2018

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-8 Øyremarka midlar til program

Innsatsområde:

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Arena Smart Prosjektindustri Sunnhordland

Tilsegn-020-2018

Industriklyngen i Sunnhordland søkte i 2017 på Arena, men ble ikke tatt med i programmet. Tilbakemeldingene på søknaden har på tross av dette vært svært positive, og det er allerede bestemt at man ønsker å igjen posisjonere seg i 2018/2019. Det definerte arbeide i søknaden haster å komme igang med, og klyngen søker nå samarbeid med Hordaland Fylkeskommune for å starte arbeidet som er skissert for første året i hovedsøknaden til Arena (noe modifisert).

Totale prosjektkostnader: kr 4 280 000

Finansieringsplan for prosjektet:

:	
Eigeninnsats bedrifter:	kr 2 000 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 1 900 000
Tilskudd bedrifter:	kr 380 000

Prosjektstart: 01.01.2018.

Prosjektslutt: 31.12.2018.

Prosjekteigar:

Atheno **Prosjektleder:** Astrid Kjellevoid, astrid@atheno.no

Sakshandsamar:

Arthur Kristian Arnesen, tlf. -, epost: arthur.kristian.arnesen@hfk.no

Samandrag:

Historisk har mange av bedriftene i Sunnhordlandsregionen vært rettet inn mot maritime markeder og olje- og gassindustrien. De siste årene har svært mange av de opplevd en langt tøffere konkurranse. Noe som også gjelder mangen av de øvrige bedrifter. Situasjonen med digitalisering og endrede markedsforhold krever omstilling uansett om en skal fortsette i eksisterende markeder eller posisjonere seg for nye markedssegment/ produkter.

Industriklyngen i Sunnhordland har lang tradisjon for omstilling, men vi ser at den teknologiske utviklingen gjør at omstilling i dag krever en annen kompetanse enn før. Nettopp derfor er det avgjørende at personellet i produksjonslinjen, det vil si fagarbeidere, teknikere og høyskoleingeniører, blir satt i stand til å se potensialet i nye teknologier, delta i implementeringen av disse, utvikle innovasjonskompetansen og realisere gevinster teknologiene gir i form av bedret arbeidshverdag, kvalitet og effektivitet. Teknologivalg og kompetanse er gjensidig avhengig og må ses i sammenheng. Utviklingen vil samtidig kreve en fornying av den norske arbeidslivsmodellen ettersom kompetansen til og skillene mellom fagarbeider, ingeniør og ledere endres.

Tilseingsdato: 02.02.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 553.65 - Omstilling

Budsjett: OMSTILLING 2018

Innsatsområde:

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Konsekvensar av klimeendringer for det naturbaserte reiselivet i Norge

Tilsegn-006-2018

Reiselivsnæringa er ei av næringane som veks aller raskast. I dag står reiseliv for 10,2 prosent av verdas brutto utviklingsprodukt (WTTC 2017) og er særleg viktig i distrikta, ikkje minst i Norge.

Totale prosjektkostnader: kr 11 604 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Anna offentleg:	kr 854 000
Forskningsrådet:	kr 10 000 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 300 000
Internasjonal:	kr 100 000
Privat:	kr 350 000

Prosjektstart: 01.01.2018.

Prosjektlutt: 31.12.2021.

Prosjekteigar:

Stiftinga Vestlandsforskning

Prosjektleder:

Carlo Aall, caa@vestforsk.no

Sakshandsamar:

Marta Rongved Dixon, tlf. 55239316, epost: marta.dixon@hfk.no

Samandrag:

Samtidig blir reiseliv, og særleg naturbaserte former for reiseliv, påverka av klimaendringar. Dette er særleg merkbar i samband med snøbaserte aktivitetar, men verda over blir turistsektoren påverka av hyppigare hefebølger, skog- og lyngbrannar, stormar og andre naturskadehendingar. Den siste stortingsmeldinga om reiseliv legg opp til at næringa bør få same økonomiske betydning som olje- og gassindustrien (NoE, 2017). Parallelt med denne stortingsmeldinga har turistindustrien presentert eit eige vegkart for berekraftig reiseliv. Dette dokumentet fokuserer på korleis vi kan redusere klimautsleppa turistnæringa står for (De Historiske et al., 2017). Samtidig legg ingen av dei to policy-dokumenta særleg vekt på potensielle klimabidrag frå reiselivsnæringa. Det finst lite forskning på dei spesifikke utfordringane turistnæringa møter med tanke på klimaendringar, både internasjonalt og i Norge. Difor er det stort behov for meir kunnskap om dei potensielle effektane klimaendringane har på naturbasert reiseliv og korleis ein kan tilpasse seg for å handtere utfordringane.

Tilsegnsdato: 23.02.2018

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 553.60 - Næringsutvikling og kompetanse

Budsjett: 553.60 (IKKJE BRUK DENNE) Næringsutvikling og kompetanse

Innsatsområde: 4.4 B-4: Reiseliv

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Mat er gøy! Et rekrutteringsprosjekt for restaurant og matfag Hordaland

Tilsegn-011-2018

Det er i dag enn nasjonal utfordring når det gjelder rekruttering til Restaurant og matfag bransjen.

Totale prosjektkostnader: kr 919 050

Finansieringsplan for prosjektet:

Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland:	kr 300 000
NHO*Asko:	kr 80 000
Reisos:	kr 539 050

Prosjektstart: 14.12.2017.

Prosjektslutt: 01.03.2021.

Prosjekteigar:

STIFTELSEN REISELIVETS OPPLÆRINGSSENTER

Prosjektleder:

Ona Cecilia Totland, Ona@reisos.no

Sakshandsamar:

Heidi Bjønnes Larsen, tlf. -, epost: heidi.bjonnes.larsen@hfk.no

Samandrag:

I Hordaland er det merkbart lav rekruttering til de ulike restaurant og matfag yrkene. Bekymringsverdig at det legges ned 3 regionale Restaurant og matfagskoler. Eksempelvis Åsane og Årstad VGS som er sentrumsnære skoler. Vil vi da miste enda flere søkere når dette skjer? Vi har for lite ungdommer som peiler seg inn på restaurant og matfagene. I Bergen har Hotell og restauranternæringen doblet seg siden 2015. Hvem skal fylle disse arbeidsplassene? Ved å kunne tilby relevant utdanningstilbud i regionen til våre ungdommer sikrer vi at lokale tradisjoner og matkultur holdes i hevd. Dette er bekymringsverdig med tanke på dagens utvikling. Om dette fortsetter i samme tempo vil man da på sikt se at internasjonaliseringen av faget blir for stor og yrkesstoltheten vaskes bort?

På bakgrunn av erfaring og tilbakemeldinger ser vi i Opplæringskontoret at opplysning, synliggjøring og bevisstgjøring på mange ulike arenaer kan ha en positiv effekt på omdømmebygging og rekruttering. I tillegg til ulike rekrutteringstiltak som «Vi dekker til fest» er omdømmebygging og yrkesstolthet viktige faktorer i rekrutteringsarbeidet. Dette skjer i stor grad ved besøk på skoler og bedrifter i tillegg til andre arenaer der man møter ungdom i alderen 14 – 19 år.

Tilsegsdato: 30.01.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: 550.64 (IKKJE BRUK DENNE) Tilrettelegging for næringsutvikling

Innsatsområde:

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Utvikling av et nytt globalt entreprenør og innovasjonsprogram for havbruksnæringen

Tilsegn-022-2018

NCE Seafood Innovation Cluster, Bergen Teknologioverføring og Hatch Blue har inngått et strategisk partnerskap for å utvikle ett globalt entreprenørskapsprogram for havbruksnæringen.

Totale prosjektkostnader: kr 600 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Egenfinansiering HATCH:	kr 200 000
Egenfinansiering, næring, grundere etc:	kr 150 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 300 000

Prosjektstart: 06.02.2018.

Prosjektslutt: 31.12.2018.

Prosjekteigar:

The Seafood Innovation Cluster

Prosjektleder:

Björgolfur Havardsson, bjorgolfur@seafoodinnovation.no

Sakshandsamar:

Inge Døskeland,
tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

Programmet skal tilby oppstartsselskaper en rekke tjenester; kontorfellesskap, risikokapital, forretningsutvikling og mentoroppfølging med målsetting om å skape flere vekstkraftige og eksportrettete selskaper med utgangspunkt fra det marine og innovative miljøet på Marineholmen i Bergen.

Tilseingsdato: -

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: 550.64 (IKKJE BRUK DENNE) Tilrettelegging for næringsutvikling

Innsatsområde: 1.1 B-1: Tilretteleggjande tiltak for etablerarar

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Økosystem for vekstkraftig forprosjekt

Tilsegn-023-2018

Utvikling av englenettverket Connect BAN Bergen har gitt oss svært nyttig erfaring og økt innsikt i «det finansielle økosystemet» for gründerbedrifter.

Totale prosjektkostnader: kr 500 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 250 000
Spleiselag, partnere:	kr 250 000

Prosjektstart: 05.02.2018.

Prosjektslutt: 30.06.2018.

Prosjekteigar:

CONNECT Vest-Norge

Prosjektleder:

Hege Elvestad, hege.elvestad@connectnorge.org

Sakshandsamar:

Torill Monstad,
tlf. 55239292, epost: torill.monstad@hfk.no

Samandrag:

Vi ser at selskaper som er finansiert av engleinvestorer i tidligfase og går gjennom en vellykket utvikling, opplever at det er vanskelig å identifisere og sikre større kapital (10-50 millioner kroner) for videre vekst. Dette er et landsdekkende problem. I en slik situasjon vil disse selskapene bli tvunget til å se mot utlandet (jfr. TicketCo-caset; <https://www.dn.no/avisen/dn-2017-12-05/11>), eller i verste fall ikke overleve. Det manglende leddet i «det finansielle økosystemet» for gründerselskaper er bakgrunnen for vår søknad. Vi ønsker å utvikle et helhetlig økosystem og dermed bedre kapitaltilførselen i tidlig vekstfase for selskaper på Vestlandet. Her kan Hordaland ta en lederrolle for å tette hullet i markedet og Vestlandet kan bli en foregangsregion.

Tilsegningsdato: 14.02.2018

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-1 Entreprenørskap og innovasjon 550.64

Innsatsområde:

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Kapasitetsløft for bærekraftig og innovativ sjømatproduksjon – KABIS

Tilsegn-021-2018

Videre bærekraftig vekst i norsk havbruksnæring forutsetter utvikling av ny miljøvennlig oppdrettsteknologi som løser og ivaretar de miljømessige utfordringer som oppdrettsnæringen har i dag, og som en videre vekst vil kreve.

Totale prosjektkostnader: kr 29 700 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Bergen kommune:	kr 300 000
Egeninnsats:	kr 7 800 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 2 700 000
Havbruksindustri:	kr 3 900 000
NCE Seafood:	kr 3 000 000
Norges forskningsråd:	kr 12 000 000

Prosjektstart: 01.01.2018.

Prosjektlutt: 31.12.2020.

Prosjekteigar:

Uni Research AS

Prosjektleder:

Sigurd Handeland, sigurd.handeland@uni.no

Sakshandsamar:

Siri Hanson,
tlf. 55239286, epost: siri.hanson@hfk.no

Samandrag:

Veksten vil også kreve kapasitetsøkning og kvalitet innen målrettet forskning og høyere utdanning slik at utfordringene kan løses, og slik at de nyutdannede kandidatene til havbruksnæringen har fått den undervisning og praksis som utviklingen krever. Dette er bakgrunnen for Kabis-prosjektet (se prosjektbeskrivelsen pnkt 1.2).

Tilseingsdato: 01.02.2018

For admin (skal ikkje slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: 550.64 (IKKJE BRUK DENNE) Tilrettelegging for næringsutvikling

Innsatsområde: 2.1 B-2: Opplæring og utdanning

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland

Et HAV av muligheter - Realfaglig rekrutteringskveld for jenter i videregående skole

Tilsegn-003-2018

Et HAV av muligheter - Realfaglig rekrutteringskveld for jenter i videregående skole, 15. mars 2018. Vi ønsker å invitere jenter fra hele Hordaland til speed-foredrag, standbesøk og mingling med kvinnelige ansatte fra maritim næring og utdanningsinstitusjonene i Bergen.

Totale prosjektkostnader: kr 201 000

Finansieringsplan for prosjektet:

Bergen kommune:	kr 50 000
GC Rieber:	kr 15 000
Grieg Foundation:	kr 16 000
Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland:	kr 50 000
Nasjonalt senter for realfagsrekruttering:	kr 50 000
Statoil:	kr 20 000

Prosjektstart: 01.01.2018.

Prosjektslutt: 31.03.2018.

Prosjekteigar:

Stiftelsen Maritime Bergen

Prosjektleder:

Line Andersen, -

Sakshandsamar:

Inge Døskeland,
tlf. +47-55239315, epost: inge.doskeland@hfk.no

Samandrag:

Bergen skal være en sjøfartsby i verdensklasse og det er avgjørende å øke rekrutteringsgrunnlaget, og få en større andel kompetente kvinner som dekker næringslivets behov. Et HAV av muligheter, 15. mars 2018, skal synliggjøre og rekruttere til realfaglige- og maritime utdanningsløp, og jenter i videregående skole skal bevisstgjøres mulighetene ved slike valg. Arrangementet vil fungere som en maritim øyeåpner for jenter i ung alder.

Tilseingsdato: -

For admin (skal ikke slettast av sakshandsamar):

Ramme: 550.64 - Tilrettelegging for næringsutvikling

Budsjett: B-2: Relevant kompetanse 550.64

Innsatsområde: 2.1 B-2: Opplæring og utdanning

Støtteordning: Handlingsprogram for nærings- og samfunnsutvikling i Hordaland